

Dr Marian Butkiewicz
Lublin – UP

**TWORZENIE NOWEGO WIZERUNKU BIBLIOTEKI AKADEMICKIEJ.
FUNKCJA BIBLIOTEKI GŁÓWNEJ
UNIwersYTETU PRZYRODNICZEGO W LUBLINIE
JAKO REGIONALNEGO OŚRODKA
ROLNICZEJ INFORMACJI NAUKOWEJ**

Abstract

New trends in contemporary library architecture are not only the creation of friendly interior, meeting a variety of the needs of patrons but also a wide range of information services.

That is why the academic libraries become the knowledge transfer centers for the scientists and the society.

Therefore, the Main Library of the University of Life Sciences in Lublin which serves also as the Regional Centre of Agricultural Scientific Information must be focused on such a goal.

The essay presents the objectives and the first steps of the activity.

Streszczenie

Nowe trendy we współczesnym budownictwie bibliotecznym polegają nie tylko na stworzeniu przyjaznego wnętrza dopasowanego do różnorodnych potrzeb czytelnika ale także na stworzeniu szerokiej platformy usług informatycznych. Dlatego biblioteki naukowe stanęły przed wyzwaniem pośredniczenia między naukowcami a społeczeństwem w ramach transferu wiedzy. Przed taką rolę znalazła się Biblioteka Główna UP w Lublinie, która jednocześnie otrzymała funkcję Regionalnego Ośrodka Rolniczej Informacji Naukowej. Założenia i pierwsze kroki w realizacji tego wyzwania są głównym motywem niniejszego szkicu.

Biblioteka akademicka jest ściśle związana ze strukturą organizacyjną swojej uczelni. Jest klamrą spinającą jej jednostki zaspokajając potrzeby pracowników i studentów w zakresie dostępu do źródeł naukowych i dydaktycznych oraz jednostką integrującą te usługi. Pełni ona także funkcję biblioteki publicznej, której zakres funkcjonowania określają wewnętrzne regulaminy, zatwierdzone przez senat macierzystej uczelni.

Mając na uwadze, że sens jej działania opiera się głównie na wspomaganiu realizacji celów dydaktycznych i naukowych, obecnie oczekuje się aby biblioteka akademicka rozszerzała swoją działalność w kierunku tworzenia uniwersalnego centrum multimedialnego i informacyjnego.

W ostatniej dekadzie ubiegłego wieku rozpowszechniła się moda powszechnej komputeryzacji procesów bibliotecznych, a także tworzenia współczesnej biblioteki w oparciu o publikacje zapisane na nośniku cyfrowym. Futuryści zaczęli zastanawiać się nad przyszłością funkcjonowania biblioteki w tradycyjnej formie, kiedy wszystko będzie można znaleźć w Internecie. Taka wizja zagrożenia miała dotyczyć nie tylko bibliotek publicznych lecz także akademickich. Obecnie większość prac naukowych w językach obcych edytuje się w wersji elektronicznej lub ukazują się one w formie hybrydowej i serwowane są bibliotekom w ramach baz danych¹. Jednocześnie uczelnie tworzą własne repozytoria cyfrowe i oferują swoje publikacje na zasadzie Open Access². Pozycje wydawane znacznie wcześniej, a zachowujące nadal swoją wartość naukową są poddawane digitalizacji w ramach licznie realizowanych programów, wśród których prym w świecie wiedzy Projekt Gutenberg i Google Books. Młodzież na portalach społecznościowych przenosi się do swojego wirtualnego świata na platformie Second Life i korzysta z wirtualnej biblioteki w modelu 2.0³. Na początku nowego stulecia także nad Wisłą rozpowszechniły się te trendy, co spowodowało, że zaczęły pojawiać się opinie o kończącej się erze dobrego prosperowania bibliotek w tradycyjnej formie. Ta odrobina goryczy dała się odczuć w wielu publikacjach oraz wystąpieniach na konferencjach dotyczących funkcjonowaniu bibliotek w nowej rzeczywistości⁴.

¹ W Polsce dostęp do nich w formie rocznych licencji jest finansowany całkowicie lub częściowo przez Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego i Nauki. W innych krajach europejskich jest podobnie

² Idea Open Access Movement rozwija się od lat 90. ubiegłego stulecia i polega na wolnym dostępie do czasopism i repozytoriów. Profesjonalnym portalem bibliotecznym jest EBIB, który stworzył Otwartą Platformę Edukacyjną

³ W 2007 r. w sieci Second Life było zarejestrowanych 9 mln. tzw. graczy. Nawet takie uniwersyte-ty w Harvard i Oxford używały tej platformy do celów treningowych i edukacyjnych. Zobacz także D. Ostrowska, *Od Web 2.0 do Biblioteki 2.0. Bibliotekarz* 2008, nr.3, s.12; Grzegorz Gmiterek, *Biblioteka 2.0*, Warszawa 2012

⁴ Wprowadzeniem do powszechnej dyskusji na ten temat była praca prof. Jerzego Wojciechowskiego (*Idee i rzeczywistość: Bibliotekarstwo pragmatyczne*, Warszawa 2002), który podsumował dyskusję toczącą się w Ameryce i w krajach zachodniej Europy na ten temat oraz wskazał polskie realia. Zob. także: Jacek Wojciechowski: *Biblioteka akademicka: możliwe zmiany w organizacji*, W: Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych, red. A. Jazdon, A. Chachlikowska, Poznań 2002 s.27-43; Anna Palej, Bartłomiej Homiński: *Współczesne biblioteki i ich nowa rola w życiu mieszkańców miast. Czasopismo Techniczne* 2007 z.2, http://suw.biblos.pk.edu.pl/resources/i1/i8/i1/r181/PalejA_WspolczesneBiblioteki.pdf [28.07.2014].; U. Farnas-Mirowska: *Organizacja i zarządzanie biblioteką akademicką w kontekście zmian w szkolnictwie wyższym – refleksje ogólne. Warsztaty Bibliotekarskie* 2007 nr. 2-3, <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2007/2-3/070202.htm> [28.07.2014].

Jednocześnie w USA, a później w Europie, powstał boom tworzenia nowych bibliotek według współczesnych koncepcji⁵. Na drodze innowacji w zakresie usług oczekiwano podniesienia skuteczności i efektywności działania biblioteki. Miały one łączyć tradycyjną bibliotekę z możliwościami elektronicznego dostępu do zbiorów, a także informatycznym zarządzaniem multimediami, sugestywnym oddziaływaniem na czytelnika z możliwościami dostępu do wszelkich zasobów drukowanych i wirtualnych oraz możliwościami własnego ich tworzenia⁶. Prognoza rozwoju szkolnictwa wyższego została zawarta pod koniec ubiegłego stulecia w tzw. Deklaracji Bolońskiej, gdzie opracowano zasady współpracy państw europejskich na polu szkolnictwa wyższego⁷. Główna idea polegała na podniesieniu prestiżu uczelni europejskich w porównaniu z amerykańskimi. Co prawda nie określono tam werbalnie pozycji biblioteki, ale z treści można było wywnioskować, że musi ona zajmować naczelne miejsce w planie strategicznym rozwoju uczelni⁸. Jednocześnie zaczęto określać filozofię współczesnego bibliotekarstwa, gdzie w nowym wymiarze architektonicznym ma dominować otwarty plan wnętrza, elastyczność przestrzenna, modularność i wolny dostęp do książki. A to wszystko ma funkcjonować ze zrównoważoną koegzystencją książki drukowanej i wirtualnej. Wektorem postępowania było tworzenie aranżacji klimatu sprzyjającego miłemu spędzania czasu w otoczeniu bibliotecznym. Rzeczą naturalną stało się funkcjonowanie centrów edukacyjnych oraz możliwości organizowania różnego rodzaju koncertów i przedstawień w ramach tzw. trzeciego miejsca. W celu sprostania wszystkim wyzwaniom powstała specjalna grupa architektów stowarzyszenia LIBER (Liga Europejskich Bibliotek Naukowych) aby dostosować projekty architektoniczne do nowych trendów w bibliotekarstwie⁹. Realizacja tych projektów mogła odbyć się dzięki subsydiom płynącym z kasy Unii Europejskiej i różnych fundacji¹⁰. Patrząc na

⁵ W USA działania te pojawiły się w latach 70., a w Zachodniej Europie w latach 80. XX wieku

⁶ B. Markuszewski, *Biblioteka w systemie uczelni akademickiej* W: Stan i potrzeby, s. 22-23

⁷ Deklaracja Bolońska. Szkolnictwo wyższe w Europie, ekspcibolonscy.org.pl/sites/ekspcibolonscy.org.pl/files/1999_PL_Bologna_Declaration.pdf [28.07.2014]

⁸ Dagmara Sawicka-Paleolog: *Polskie biblioteki akademickie oparte na wiedzy*, W: Polskie Biblioteki Akademickie w Unii Europejskiej. Łódź 2004 s. 51-58

⁹ Ewa Kobierska-Maciuszko: *Budownictwo biblioteczne w ostatnim 10-leciu*, W: Stan i potrzeby, s. 103; Danuta Konieczna: *Współczesne trendy architektury bibliotecznej a zmieniające się wymagania użytkowników bibliotek*. W: *Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy?* Łódź 2006, Materiały konferencyjne *EBIB* nr. 16, <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/biblio21/sesja5ref3.pdf> [28.07.2014].

Katarzyna Materska: *Standardy biblioteczne a użytkownik informacji na początku XXI wieku*. W: *Standardy biblioteczne. Praktyka, teoria, projekty*, red. M. Wojciechowska, Gdańsk 2010, s. 9-18; J. Maj: *Standardy przestrzeni bibliotecznej, architektury i wyposażenia technicznego w projektowaniu nowych i użytkowaniu istniejących bibliotek publicznych*. W: *Standardy biblioteczne*, s. 297-311

¹⁰ Agnieszka Goszczyńska: *Projekty dofinansowane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w bibliotekach akademickich*. *Biuletyn EBIB* 2014 nr. 2 (147), <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/issue/view/21> [28.07.2014]

zestawienie inwestycji bibliotecznych, wśród których prym wiodą jednostki akademickie, możemy powiedzieć, że obecnie mamy przestronne, pięknie urządzone obiekty, które oferują swoje usługi według światowych standardów. Wśród nich znalazła się także Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie¹¹.

Gmach naszej biblioteki, leżący pomiędzy budynkami dydaktycznymi Uniwersytetu Przyrodniczego i UMCS tworzy 6-kondygnacyjny kompleks w formie rotundy. Dobudowana jest część rombowa na poziomie suteryny i parteru, który wieńczy obszerny taras na poziomie pierwszego piętra z dużą ilością zieleni. Wewnątrz budynku, w dwóch miejscach jest widoczne prześwietlenie między piętrami (między parterem i I piętrzem oraz II i III piętrzem) zaś w centralnej części IV piętra znajduje się sala konferencyjna z obszernym świetlikiem w formie szklanego dachu. Budynek o kubaturze ponad 20 tys. m. sześć. (4400 m. kw. pow. użytkowej) tworzy zakończenie pasażu naszego uniwersytetu, dzięki któremu łatwo można przemieszczać się do biblioteki zarówno z Centrum Kongresowego jak i pomieszczeń dydaktycznych Agro II. Duża ilość szkła i aluminium, stylizowanego na zielono, łączy się z kolorystyką uczelnianą dając bryle współczesny charakter urbanistyczny. Usytuowanie go na grzbiecie skarpy wawozu schodzącego do ul. Głębokiej wyeliminowało tworzenie pomieszczeń podziemnych, gdyż wszystkie poziomy są na poziomie gruntu.

Książki są magazynowane na poziomie najniższym i na parterze będąc w najbliższym sąsiedztwie wypożyczalni. Tutaj połączenie kształtu koła i rąbu pozwoliło wygospodarować dużą przestrzeń magazynową. Według naszych obliczeń regały jezdne mieszczą prawie trzy razy więcej książek na tej samej powierzchni co regały stacjonarne. Dzięki temu w magazynie głównym mogliśmy pomieścić prawie 300 tys. woluminów z zachowaniem sporego zapasu miejsca na nowe publikacje. Okna wychodzące na zewnątrz nie powodują uczucia pracy w tzw. bunkrze, zaś winda towarowa umożliwiająca wjazd wózka z książkami wyeliminowała pracę wielokrotnego dźwigania książek zanim one trafią do czytelnika.

Parter został zdominowany przez wypożyczalnię i urządzenia do szybkiego zamawiania książki. Tutaj także umiejscowiono dyspozytornię monitoringu wszystkich urządzeń regulujących właściwe funkcjonowanie budynku. W środkowej części holu znajduje się stanowisko gdzie wchodzący czytelnik może otrzymać wszelkie potrzebne informacje dotyczące topografii obiektu i możliwości korzystania z katalogu komputerowego czy Internetu. Wokół umiejscowiono 15 stanowisk komputerowych, na których można przećwiczyć otrzymane tam instrukcje. Całość jest otoczona pierścieniem bloków katalogowych, gdzie na zapisanych kartach możemy, niczym w wehikule czasu, przejrzeć literaturę wydaną przed 1990 rokiem. Nieopodal znajduje się lada wypoży-

¹¹ Szczegółowy opis tej biblioteki można znaleźć w niedawno wydanym szkicu Mariana Butkiewicza. Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, „Forum Bibliotek Medycznych” 2013, nr. 1. W tym okresie zostały opisane nowe budynki bibliotek akademickich, wzniesione w ostatnich latach.

czalni miejscowej, za którą jest obszerny magazyn podręczników, liczący obecnie 50 tys. egzemplarzy. Biorąc pod uwagę gorące chwile w funkcjonowaniu naszej biblioteki, kiedy trzeba dziennie wydać ponad tysiąc woluminów, to takie usytuowanie można nazwać optymalnym. Po drugiej stronie kolistego holu znajduje się wypożyczalnia międzybiblioteczna. Nie jest ona tak oblegana jak miejscowa ale tutaj znaczenie ilości przechodzi w jakość. Bibliotekarze muszą ustalić lokalizację zamawianej publikacji oraz postarać się o szybkie sprowadzenie jej do naszej biblioteki lub poprosić o skan konkretnego artykułu. Z tej wypożyczalni najczęściej korzystają pracownicy naukowcy naszej uczelni. Na ten poziom można trafić przez wejście główne lub boczne z kierunku pomieszczeń dydaktycznych, gdzie znajduje się wrzutnia przyjmująca książki z naszej biblioteki podczas jej zamknięcia. Identyfikatorem przyjęcia danej pozycji jest wklejony kod RFID. Znajdujące się na holu fotele i sofy zachęcają do zatrzymania się na chwilę. Dlatego jest to ulubione miejsce spotkań, i to nie tylko studentów.

Lekkość tego poziomu dodaje prześwietlenie sufitu w części centralnej, dzięki czemu wzrokiem można przemieścić się na pierwsze piętro. Tam znajdują się pomieszczenia biurowe Oddziału Informacji Naukowej oraz obszerna sala Informatorium. Wewnątrz niej są stoliki na 40 osób zaopatrzone w komputery najnowszej generacji. Mając na uwadze tworzenie się zasobu hybrydowego (czyli w wersji tradycyjnej i cyfrowej), na który w naszej bibliotece składa się ponad 28 tys. ebook'ów i 40 tys. tytułów czasopism obcojęzycznych a także 51 baz danych, organizacja tej sali sprawdza się w działaniu. Informatorium jest uzbrojone w rzutnik multimedialny i ekran, dzięki czemu można sprawnie przeprowadzać szkolenia w korzystaniu z dobrodziejstw cyfryzacji wiedzy. Szkolenia te są najbardziej efektywne, jeżeli przeprowadza się je w formie warsztatów, gdzie obserwując na ekranie prezentowane kwestie można je przeciwyczyć na swoim komputerze. Ćwiczenia takie są przeprowadzane strukturalnie ze studentami II i III stopnia siłami własnymi, czyli za pośrednictwem pracowników Oddziału Informacji Naukowej. Pracownicy naukowo-dydaktyczni głównie korzystają ze szkoleń prowadzonych przez trenerów konsorcjów oferujących nam obcojęzyczne bazy danych. Z Informatorium można wyjść na rozległy taras z zielenią, który znajduje się na dachu magazynu podręczników. Na tym poziomie znajduje się także wydawnictwo uniwersyteckie. To piętro łączy także wejście z budynku dydaktycznego.

Następne dwa piętra są zarezerwowane dla czytelników z wolnym dostępem do księgozbioru. Na półkach zgromadziliśmy ponad 50 tys. woluminów. Są to najnowsze i najbardziej poczytne publikacje z zakresu nauk przyrodniczych i pokrewnych. Połowę prezentowanych pozycji stanowią czasopisma. Tutaj eksponujemy także najnowsze roczniki danego tytułu, których wsteczna kontynuacja znajduje się w magazynie głównym. Półki rozchodzą się promieniście od środka danego piętra kierując się w stronę przeszklonych zewnętrznych ścian. Przy panoramicznych oknach znajdują się stoliki czytelniane, dzięki czemu jest dostarczana duża ilość naturalnego światła. Jednocze-

śnie, po dłuższej lekturze, można zrelaksować wzrok kierując go na zielen otaczającą budynek. Przy tych stolikach znajdują się stanowiska komputerowe z możliwością korzystania z Internetu i redagowania własnych tekstów. Księgozbiór znajdujący się w czytelni można w znacznym procencie wypożyczać do domu ku czemu służy tzw. Selfcheck, czyli samodzielna wypożyczalnia. Przy nim można kilka sekund załatwić formalności wypożyczalnia i spokojnie przejść z daną pozycją przez bramki strzegące księgozbioru. Zarówno schody wewnętrzne jak i otwarta przestrzeń nadają całości lekkości i piękna. Znajdujące się w wielu miejscach kanapy pozwalają na korzystanie z lektury w mniej konwencjonalny sposób, a znajdujący się na drugim piętrze kącik prasowy zachęca do częstego odwiedzenia czytelni, oferując codzienną prasę i tygodniki. Na trzecim piętrze są usytuowane kabiny do pracy grupowej (na 10 osób każda), które są uzbrojone w rzutnik multimedialny. Obok znajdują się małe kabiny do pracy indywidualnej. Rezerwacji do nich można dokonać drogą telefoniczną i komputerową. Telebimy, zainstalowane na dwóch poziomach czytelni, ukazują sposoby korzystania z układu książek na półkach, który został opracowany na podstawie wykupionej licencji Biblioteki Kongresu USA, a także informują o nowych nabytkach biblioteki.

Czwarte piętro zajmują pomieszczenia administracyjne i techniczne, m. in. tu znajduje się serwer. W środkowej części tej kondygnacji usytuowano obszerną salę konferencyjną na przeszło 40 miejsc, która została zwieńczona dużym świetlikiem. Tutaj odbywają się publiczne obrony prac doktorskich, a także zbierają się grupy robocze o profilu naukowym lub organizacyjnym. Dobrze funkcjonująca klimatyzacja, sieć Wi-Fi, telewizja przemysłowa i duża ilość systemów alarmowych pozwala na swobodne poruszanie się po budynku, ale z zachowaniem niezbędnych kanonów przyzwoitości. Elektroniczne klucze dotykowe zabezpieczają przestrzeń wewnętrzną biblioteczny, którzy mają świetnie zorganizowane zaplecze socjalne. Rozciągający się widok od strony południowej na osiedla mieszkaniowe z dużą ilością zieleni oraz rysująca się w oddali tafla Zalewu Zemborzyckiego sprawia, że często przychodzą na wyższe kondygnacje młode pary aby tylko posiedzieć i napawać się pięknem przyrody. Od strony północnej można obserwować miasteczko akademickie naszego miasta. Widać, że w budynku biblioteki można zgłębiać wiedzę, jak i miło spędzić czas. Najlepszym wymiennikiem tego stwierdzenia jest zwiększająca się ilość czytelników a także pochlebne opinie mediów¹².

Większość nowo wybudowanych bibliotek polskich musiała rozbudować jej zasadniczą nazwę lub całkowicie przekształcić. W duchu Deklaracji Bolońskiej zmiana nazwy *Library* na korzyść *Learning Resource Center* miało odpowiadać nowym rodzajom aktywności akademickiej i prowadzonych badaniach naukowych¹³. Podobnie było

¹² Wizytująca nową inwestycję specjalna komisja z Brukseli stwierdziła, że bardzo dobrze zostały spożytkowane przyznane nam pieniądze.

¹³ Ewa Kobierska-Maciuszko, Budownictwo, s.103; D. Sawicka-Paleolog, Polskie biblioteki, s.55.

z naszą biblioteką, która dodatkowo otrzymała miano Regionalny Ośrodek Rolniczej Informacji Naukowej. Jednocześnie zastrzeżono w planie wykonawczym projektu, że to nie będzie tylko pusta etykieta. Dlatego nasze działania muszą odpowiadać odpowiedniej pragmatyce funkcjonującej na całym świecie. W celu spełnienia tych postulatów spróbujemy porównać nasze możliwości działania do świadczenia usług biblioteki w Stelenbosch, która prosperuje do wiodących uczelni w Republice Południowej Afryki. Według oświadczeń polskiego Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Nauki badania naukowe w tym kraju są prowadzone na wysokim poziomie a *uczelnie wyższe są niezłe*¹⁴. Dlatego ostatnio Polska zainicjowała działania w celu rozpoczęcia wymiany studentów i naukowców oraz tworzenia wspólnych zespołów badawczych w celu otrzymania wysokich dofinansowań.

Okazuje się, że usługi i rozwiązania preferowane na SOLIS, które wzmacniają trend współpracy naukowej, są kompatybilne do naszych. Według preferowanych tam założeń, głównym celem biblioteki (oprócz podstawowych jej zadań) jako Centrum Informacji Naukowej jest oferowanie usług wspierających i ułatwiających współpracę naukową oraz reagowanie na nowe trendy w nauce. Mają one polegać na prezentowaniu kierunków badań w rodzimej uczelni w postaci rejestrowania dorobku naukowego oraz kreowania współpracy naukowej polegającej na tworzeniu zespołów badawczych, i to najlepiej o strukturze międzynarodowej. Główną pomocą w takim działaniu mają być narzędzia bibliometryczne i odpowiedniego zarządzania w celu zwiększania wydajności badań naukowych. Ważne jest także zagwarantowanie przestrzeni, która sprzyja tworzenia kooperacji i kontaktów społecznych poprzez aranżację specjalnych pomieszczeń z możliwością komunikacji na odległość¹⁵. Działania te mają być kierowane głównie do pracowników rozpoczynających karierę naukową, czyli asystentów oraz młodszych i starszych adiunktów, stanowiących dobry i kreatywny materiał intelektualny do pozyskiwania w planowanych badaniach a nie posiadających tak rozbudowanych kontaktów jak profesorowie. Pozwoli to bezkonfliktowo połączyć wszystkie generacje naukowców oraz zbudować dobrą wykładnię do współpracy świata nauki i przemysłu.

Wprowadzona na polskich uczelniach parametryzacja wymusiła rejestrowanie na bieżąco naszego dorobku naukowego. Zazwyczaj ten obowiązek jest scedowany na zespoły biblioteczne. Obecnie dostępne są narzędzia pozwalające na robienie zestawień według różnych kryteriów. Tego typu operacje w naszej bibliotece nie stanowią dużego problemu. Podobnie wygląda sytuacja z oferowaniem pomieszczeń do pracy grupowej. Biblioteka jest jednostką międzywydziałową, dlatego chętnie wykorzystują nasze

¹⁴W tej sprawie wypowiadała się minister G. Kudrycka przed wyjazdem polskiej delegacji do RPA w 2013 roku. (zob. www.biznes.mewseria.pl/news/polska_będzie_zachecac.pl1535825968) [28.07.2014].

¹⁵ Lucia Schoombe, Peter Du Plessis, Tworząc powiązanie: rola biblioteki w ułatwianiu współpracy naukowej, „Biuletyn EBIB”, 2014, nr. 2 (147)

pomieszczenia studenci II i III stopnia podczas seminariów i prezentacji prac ćwiczeniowych. Podobnie jest przy weryfikacji wiedzy podczas publicznej obrony prac doktorskich oraz spotkań komisji habilitacyjnych. Na bieżąco odbywają się u nas zebrania grup problemowych. Obecnie nie możemy zaoferować organizacji telekonferencji na naszym terenie ale działania w tym kierunku są mocno zaawansowane.

Widać, że nasza biblioteka może sprostać wszystkim postulatom wysuwany przez bibliotekarzy z RPA. My jednak chcielibyśmy taką współpracę naukową rozwijać dalej w kierunku łączenia różnych dyscyplin naukowych, tworzenia transferu wiedzy i jej praktycznego zastosowania. Obecnie rejestrujemy liczne przykłady współpracy katedr politechnicznych z uczelniami medycznymi lub przyrodniczymi¹⁶. Najtrudniejszy jest model łączenia dyscyplin z zakresu nauk humanistycznych i stosowanych. Jednak powstają już takie przykłady współpracy¹⁷. My na gruncie nauk rolnych możemy pochwalić pierwszymi owocami takich działań przy tworzeniu publikacji, gdzie m. in. sprawa tuczu i dystrybucji drobiu została połączona z aspektami historycznymi, kulinarnymi, społecznymi i artystycznymi. Na przykładzie prezentowanych publikacji tworzonych przez Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych widać, że nie jest to takie trudne, a efekty przerosły najśmielsze oczekiwania¹⁸. W tym miejscu dotknęliśmy także spraw transferu wiedzy oraz współpracy najbardziej operatywnych producentów rolnych ze światem wiedzy¹⁹. Ciekawe, że tego typu działania powstały z inicjatywy samych rolników. Nasz uniwersytet, a konkretnie biblioteka, od dwóch lat współorganizuje konferencję naukową poprzedzającą święto wieprzowiny, które organizuje grupa producentów Atut z Babina. Prezentacje są przygotowywane przez pracowników naukowych Uniwersytetu Przyrodniczego lub jego absolwentów. Dzie-

¹⁶ Z najnowszych doniesień przytoczmy porozumienie łódzkie Politechniki Łódzkiej i Uniwersytetu Medycznego w sprawie konstruowania protez wewnątrznaczyniowych, Politechniki Białostockiej i Uniwersytetu Medycznego w projekcie nowych technik obrazowania medycznego czy współpracy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z Politechniką Wrocławską i Politechniką Warszawską w projektach zastosowania nowych technologii w projektowaniu krajobrazu. Zobacz także: A. Kolmer, Nowe technologie w projektach realizowanych w Polityce Śląskiej, „Biuletyn EBIB”, 2014, nr. 2(147).

¹⁷ Jako przykład podajmy rodzącą się współpracę Uniwersytetu Medycznego i Akademii Muzycznej w Katowicach przy tworzeniu zaawansowanych technik psychoterapii muzycznej czy porozumienie poznańskie wszystkich uczelni tego miasta w sprawie powiązania sfery badawczo-rozwojowej z gospodarką.

¹⁸ W ramach tej akcji powstały następujące publikacje: Wszystko o gęsi i gęsinie czyli... anseryczne kulinaria i kulturalia, red. E. Gigilewicz, K. Ziejewska, Szwarcenowo 2013; Wszystko o indyku, czyli... meleagrystyczne kulinaria i kulturalia, red. E. Gigilewicz, K. Ziejewska, Szwarcenowo 2013; Wszystko o kurczaku, czyli... gallustyczne kulinaria i kulturalia, red. E. Gigilewicz, K. Ziejewska, Warszawa 2013; Wszystko o kaczce. Kulinaria i kulturalia, red. E. Gigilewicz, K. Ziejewska, Warszawa 2013; Wszystko o świni i wieprzowinie. Kulinaria i kulturalia, Warszawa 2014. Niektóre z nich doczekały się aż trzech wydań.

¹⁹ Zgodne jest to z planami RSI – biblioteki jako baza informacyjna i poradnictwo zawodowe. Sawicka-Paleolog, Polskie biblioteki, s. 55-56

ki temu zaproszeni goście z całego kraju mogą zapoznać się z różnymi rozwiązaniami nowatorskimi przy chowie trzody chlewnej zaś osoby postronne przekonują się o korzyściach zwiększonej konsumpcji wieprzowiny. W planach mamy zorganizowanie w następnym roku konferencji dotyczącej zielarstwa oraz kontynuowanie zainicjowanych wiosną tego roku dwóch cykli otwartych wykładów. Jeden z nich o nazwie *Sekrety wiedzy* będzie obejmował szereg wykładów z różnych dyscyplin naukowych, które będą kierowane do szerokiego grona zainteresowanych. Pierwszy wykład (*Mózg w 3D*) był na tyle interesujący, że pojawiły się postulaty aby go powtórzyć. Drugi cykl nazwalismy *Bliski nam Daleki Wschód*. Będą to wykłady i prezentacje na temat krajów wschodniej Azji, których autorami będą Polacy którzy spędzili tam trochę czasu oraz przebywający w Polsce autochtoni. Dzięki temu dowiemy się o kulturze tych krajów oraz ich potencjale intelektualnym i ekonomicznym. Jest to bardzo ważne w obliczu przygotowań do wszechstronnej wymiany Polski z tymi krajami. Nie zapominamy także o własnym podwórku. W przygotowaniu jest szereg wykładów i prezentacji na temat wsi polskiej, które podzieliliśmy na trzy bloki problemowe. Pierwszy z nich będzie nazywać się: „Nasze dziedzictwo czyli obraz wsi na przestrzeni wieków”, gdzie będą poruszane kwestie dotyczące obrazu wsi w historii i kulturze polskiej. Jeżeli problematyka ta znajdzie duże zainteresowanie w społeczeństwie uwzględniony będzie wariant prezentacji na szerszym forum poprzez łącza Internetu (z uwzględnieniem szkół oraz bibliotek gminnych) oraz przygotowaniem publikacji na ten temat w wersji popularnonaukowej. Lansowane będą takie kwestie jak: dzieje wsi polskiej i kultury rolnej, uroki życia na wsi w literaturze czy w sztuce. Drugi blok problemowy pt. „Współczesny obraz wsi”, będzie poruszał kwestie dotyczące współczesnego obrazu wsi w aspektach socjologicznych i ekonomicznych. Będziemy zapraszali przedstawicieli różnych firm, które z powodzeniem funkcjonują w środowisku wiejskim. Blok ten będzie kierowany do młodzieży akademickiej i techników rolniczych, aby swoją przyszłość wiązali rozwijając działalność gospodarczą na wsi. W ostatnim bloku problemowym („Ekologia na wsi – uroki życia z naturą”) zajmiemy się sprawami rolnictwa i przetwórstwa rolnego w mikroskali. Będą lansowane takie kwestie jak: zasady tworzenia ogrodów ekologicznych i włączanie się do promocji zdrowej żywności pochodzącej z gospodarstw ekologicznych.

Nasza biblioteka od lat współpracuje z Akademickim Kołem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Lublinie dzięki czemu mamy stały dostęp do ciekawych ludzi nauki oraz możemy zorganizować szersze spektrum słuchaczy poprzez sieć biblioteczną. W naszych planach jest jeszcze szerszy zakres oddziaływania. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, działająca dzięki subsydiom Billa i Melindy Gates’ów, stara się ułatwić polskim bibliotekom dostęp do Internetu dzięki sieci szerokopasmowej. Wobec tego staje się możliwy model komunikacji naukowej w formie telewykładów lub telekonferencji prezentowanych w bibliotekach gminnych. Powyższe działania od-

powiadają postulatami wprowadzenia e-learningu w przystępnej formie, a także w korzystaniu z literatury naukowej na odległość²⁰. Współpraca z ośrodkami doradztwa rolniczego w kraju pozwala określić potrzeby rodzące się w terenie. Taka działalność nie jest nowatorska, gdyż od lat na całym świecie biblioteki są spostrzegane jako uniwersytety ludowe²¹. Nie ukrywamy, że nikt tak dobrze jak bibliotekarze nie opanował technik zdobywania potrzebnych informacji i ich eksponowania. Robimy to od wieków – zdobywamy i przetwarzamy informację jako fachowi przewodnicy po jej meandrach²².

Biorąc pod uwagę wszystkie założenia tworzenia społeczeństwa wiedzy, które wpisują się w program polityki Unii Europejskiej należy stwierdzić, że Biblioteka Główna Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie działająca także jako Regionalny Ośrodek Rolniczej Informacji Naukowej dobrze wpisuje schemat jej realizacji. Odpowiadamy wszelkim standardom światowym. Inną rzeczą jest świadomość społeczeństwa o tym potencjale. I tu jest duże pole do popisu dla nas i innych bibliotek. Można to dokonać na płaszczyźnie podniesieniem poziomu czytelnictwa, co jest obecnie preferowane przez czynniki rządowe, ale także poprzez kształtowanie mody ustawicznego kształcenia i przekazywania potrzebnych informacji. Trzeba uświadamiać społeczeństwu, że umiejętność dotarcia do potrzebnych informacji jest opłacalną strategią. „Wiedza jest najbardziej wartościowym towarem na świecie. Każde nowe odkrycie czyni nas bogatszymi” – powiedział jeden z bardziej znanych nam współczesnych nam amerykańskich pisarzy²³. Dlatego musimy być świadomi jej roli.

Bibliografia

Butkiewicz Marian: Biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. *Forum Bibl. Med.* 2013 nr. 11 s. 212-224

Deklaracja Bolońska. Szkolnictwo wyższe w Europie, http://ekspcibolonscy.org.pl/sites/ekspcibolonscy.org.pl/files/1999_PL_Bologna_Declaration.pdf [28.07.2014]

Farnas-Mirowska Urszula: Organizacja i zarządzanie biblioteką akademicką w kontekście zmian w szkolnictwie wyższym – refleksje ogólne. *Warsztaty Bibliotekarskie 2007* nr. 2-3, <http://www.pedagogiczna.edu.pl/warsztat/2007/2-3/070202.htm> [28.07.2014]

Gmiterek Grzegorz: *Biblioteka 2.0*. Warszawa 2012

Goszczyńska Agnieszka: Projekty dofinansowane z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w bibliotekach akademickich. *Biuletyn EBIB* 2014 nr. 2 (147), <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/issue/view/21> [28.07.2014]

²⁰ Obecnie oferujemy wypożyczenie księgozbioru w wersji tradycyjnej dla osób pragnących celu pogłębienia wiedzy w danym kierunku za pośrednictwem Wypożyczalni międzybibliotecznej.

²¹ J. Thorghauge, Rosnące znaczenie biblioteki jako instytucji obywatelskiej, „*Biuletyn EBIB*, 2004, nr. 2 (53).

²² Tamże

²³ K. Vonnegut, *Kocia kołyska*, Warszawa 2012

Kobierska-Maciuszko Ewa: Budownictwo biblioteczne w ostatnim 10-leciu, W: Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych. Red. Artur Jazdon, Aldona Chachlikowska, Poznań 2002. s. 103

Kolmer Andrzej: Nowe technologie w projektach realizowanych w Polityce Śląskiej. *Biuletyn EBIB* 2014 nr 2(147)

Konieczna Danuta: Współczesne trendy architektury bibliotecznej a zmieniające się wymagania użytkowników bibliotek. W: Biblioteki XXI wieku. Czy przetrwamy? Łódź 2006. W: Materiały konferencyjne EBIB nr. 16 <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/biblio21/sesja5ref3.pdf> [28.07.2014]

Maj Jerzy: Standardy przestrzeni bibliotecznej, architektury i wyposażenia technicznego w projektowaniu nowych i użytkowaniu istniejących bibliotek publicznych. W: Standardy biblioteczne. Praktyka, teoria, projekty. Red. M. Wojciechowska, Gdańsk 2010 s. 297-311

Markuszewski Bogdan: Biblioteka w systemie uczelni akademickiej. W: Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych. Red. Artur Jazdon, Aldona Chachlikowska. Poznań 2002 s. 21-26.

Materska Katarzyna: Standardy biblioteczne a użytkownik informacji na początku XXI wieku. W: Standardy biblioteczne. Praktyka, teoria, projekty. R red. M. Wojciechowska. Gdańsk 2010 s. 9-18

Ostrowska Danuta: Od Web 2.0 do Biblioteki 2.0. *Bibliotekarz* 2008 nr. 3 s. 12-13

Palej Anna, Homiński Bartłomiej: Współczesne biblioteki i ich nowa rola w życiu mieszkańców miast, *Czasopismo Techniczne*. 2007 z.2, http://suw.biblos.pk.edu.pl/resources/i1/i8/i1/r181/PalejA_WspolczesneBiblioteki.pdf [28.07.2014]

Sawicka-Paleolog Dagmara: Polskie biblioteki akademickie oparte na wiedzy. W: Polskie Biblioteki Akademickie w Unii Europejskiej. Łódź 2004 s. 51-58

Schoombee Lucia, Du Plessis Plesis: Tworząc powiązanie: rola biblioteki w ułatwianiu współpracy naukowej. *Biuletyn EBIB* 2014 nr 2 (147)

Thorhauge Jens: Rosnące znaczenie biblioteki jako instytucji obywatelskiej. *Biuletyn EBIB* 2004 nr 2 (53)

Wojciechowski Jacek: Idee i rzeczywistość: Bibliotekarstwo pragmatyczne. Warszawa 2002

Wojciechowski Jacek: Biblioteka akademicka: możliwe zmiany w organizacji. W: Stan i potrzeby polskich bibliotek uczelnianych. Red. Artur Jazdon, Aldona Chachlikowska. Poznań 2002 s. 27-43

Wszystko o gęsi i gęsinie czyli... anseryczne kulinaria i kulturalia. Red. Edward Gigilewicz, K. Ziejewska, Szwarcenowo 2013.

Wszystko o indyku, czyli... meleagrystyczne kulinaria i kulturalia. Red. Edward Gigilewicz, K. Ziejewska, Szwarcenowo 2013

Wszystko o kurczaku, czyli... gallustyczne kulinaria i kulturalia. Red. Edward Gigilewicz, K. Ziejewska, Warszawa 2013

Wszystko o kaczce. Kulinaria i kulturalia, red. Edward Gigilewicz, K. Ziejewska, Warszawa 2013

Wszystko o świni i wieprzowinie. Kulinaria i kulturalia, Warszawa 2014